

Zitting 1981–1982

17549

Wijziging van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Stb. 1981, 573) in verband met de regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de Rijksheffing

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Het onderhavige wetsontwerp vult een leemte op in artikel 20 van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren op het punt van de verhaalsmogelijkheid. Dit artikel voorziet thans nl. niet in de mogelijkheid om ten aanzien van eventuele heffingplichtigen die aan het maatschappelijk verkeer deelnemen als samenwerkingsverband of organisatie van personen doch die geen rechtspersoonlijkheid of volledige rechtsbevoegdheid bezitten, bij niet-betaling van een van rijkswege opgelegde aanslag verhaal te zoeken bij de bestuurders daarvan.

Ook voorziet dat artikel niet in enige mogelijkheid om in de gevallen dat zulk een samenwerkingsverband of een rechtspersoon is ontbonden dan wel in het buitenland is gevestigd, verhaal te zoeken bij met vereffening belaste personen respectievelijk bij in Nederland verblijvende vertegenwoordigers.

2. Een voorbeeld van het eerste vormt het geval dat de heffingsplichtige, waaraan ten behoeve van het rijk een aanslag is opgelegd, een maatschap is. Indien de maatschap nalatig zou zijn in het nakomen van zijn betalingsverplichting, dient de invordering van een dergelijke schuld te kunnen worden zeker gesteld door de beherende vennoten mede aansprakelijk te stellen.

Voorgesteld wordt om de bestuurders van samenwerkingsverbanden (of andere organisaties) welke geen rechtspersoonlijkheid bezitten of niet volledig rechtsbevoegd zijn, ieder hoofdelijk aansprakelijk te doen zijn voor de niet betaalde heffingsschuld. Betaalt één van hen dan zijn de anderen bevrijd. Voor de omschrijving van de hierbedoelde soort heffingplichtigen is aangesloten bij het in de Algemene wet inzake rijksbelastingen gedefinieerde begrip «lichamen». Eveneens wordt in die wet gedefinieerd wat onder de bestuurder van een lichaam dient te worden verstaan (Deze definitie omvat ook de beherend vennoot van een maatschap.).

De in het voorgaande beschreven regeling inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders is opgenomen in het aan artikel 20 van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren toe te voegen nieuwe derde lid, aanhef en letter a.

Het verhaal van een heffingsschuld kan ook problemen opleveren, indien een lichaam is ontbonden of in het buitenland is gevestigd. Om de invordering van de heffingsschuld op een dergelijk lichaam te bevorderen, wordt voorgesteld de met de vereffening van een ontbonden lichaam belaste

personen en – voor wat betreft een in het buitenland gevestigd lichaam – de leider van zijn vaste inrichting in Nederland en de in Nederland gevestigde vaste vertegenwoordiger hiervoor hoofdelijk aansprakelijk te stellen.

De hierbedoelde hoofdelijke aansprakelijkheid is geregeld in het aan artikel 20 toe te voegen nieuwe derde lid, aanhef en letters b en c.

Het vierde lid bevat een tweetal beperkingen op de bovenomschreven hoofdelijke aansprakelijkheid. De eerste betreft de door de rechter benoemde vereffenaar. Deze vereffenaar heeft – evenals de faillissementscurator – een andere positie dan de bestuurder. Het zou daarom niet redelijk zijn om hem met hetzelfde risico te belasten als de bestuurders die als vereffenaar optreden. Bovendien zou het doen gelden van deze bepaling ook voor deze door de rechter benoemde vereffenaar het effect kunnen hebben dat personen, die de rechter met de taak van vereffenaar zou willen belasten, niet bereid zouden zijn die functie te aanvaarden. Derhalve wordt in het vierde lid deze vereffenaar van hoofdelijke aansprakelijkheid uitgesloten. Dit voorstel geschiedt in navolging van hetgeen daaromtrent is opgenomen in het ontwerp van wet tot nadere wijziging van enige sociale verzekeringswetten, van de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds en van enige fiscale wetten, in verband met het misbruik van rechtspersonen (16 530).

Verder zondert het vierde lid de overigen die bedoeld zijn in het derde lid onder de letters b en c van hoofdelijke aansprakelijkheid uit wanneer zij aantonen dat het niet aan hen is te wijten dat de heffingsschuld niet is voldaan.

3. Een soortgelijke regeling inzake hoofdelijke aansprakelijkheid komt ook voor bij andere belastingen die door niet-natuurlijke personen verschuldigd zijn. Zie in dit verband artikel 27 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969, artikel 298 van de gemeentewet, artikel 28 van de Bevoegdhedenwet waterschappen, artikel 59, tiende lid, van de Afvalstoffenwet en artikel 137, tiende lid, van de Wet geluidhinder.

4. Andere publiekrechtelijke lichamen dan het Rijk, die ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren betrokken zijn bij de heffing en de invordering van verontreinigingsheffingen, zoals waterschappen en gemeenten, beschikken reeds over de bevoegdheid bestuurders, vereffenaars en binnenlandse vertegenwoordigers van lichamen rechtstreeks aan te spreken voor niet voldane heffingsschulden van die lichamen. Waar het hier om dezelfde heffing gaat, ligt het voor de hand deze bevoegdheid ook aan het Rijk toe te kennen. Alleen de provincies die de heffing en de invordering van de waterverontreinigingsheffingen zelf uitvoeren, hebben deze bevoegdheid nog niet. Naar verwachting zullen zij deze echter binnen afzienbare tijd wel krijgen.

In het bij de Tweede Kamer in behandeling zijnde ontwerp van de Wet reorganisatie binnenlands bestuur (zitting 1976–1977 – 14 322) wordt namelijk voorgesteld alle bepalingen van formeel belastingrecht – waaronder de onderhavige regeling inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid – zoals die thans voor gemeenten en waterschappen gelden, ook van toepassing te doen zijn met betrekking tot door de provincies geheven en ingevorderde belastingen en andere heffingen. Bij artikel I, onderdeel P, van het genoemde wetsontwerp wordt voorgesteld de hoofdelijke-aansprakelijkheidsregeling onder te brengen in het nieuwe artikel 155n van de Provinciewet.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
H. J. Zeevalking